

FYZIKA

ročník	téma	výstup	učivo	mezipřed. vztahy, průřez. témata, pozn.
G1 – G4	Práce s laboratorní technikou	- žák vybere a prakticky používá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů - žák zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl - žák vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci - žák dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci - žák poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři	- základní laboratorní postupy a metody - protokol o experimentu - základní laboratorní přístroje, zařízení a pomůcky - základy první pomoci při úrazu v laboratoři	
G1	1.1 Těleso a látka	- žák předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty - žák uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí	- skupenství látek - souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou - Brownův pohyb, difúze - atomy a molekuly – jejich vlastnosti	CH – atomární struktura látek PT – 3.10 – klíčové mezníky evropské historie
	1.2 Veličiny a jejich měření	- žák změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa - žák využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů	- rozměry těles – měření délky - hmotnost těles – měření hmotnosti - čas – měření času - objem – měření objemu - pohyb těles – rychlost, souvislost rychlosti, dráhy a času - teplota a její změna, teplotní roztažnost - síla a její měření	
	1.3 Elektřina	- žák rozliší vodič, izolant a polovodič - žák sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu	- elektrická síla, elektrický náboj - elektrování těles, přitahování a odpuzování nabitých těles, elektroskop - elektrické pole - elektrické vodiče a nevodiče - zdroj napětí, spotřebič, spínač - elektrický obvod, schéma elektrického obvodu - elektrické spotřebiče a bezpečné zacházení s nimi	
	1.3 Magnetismus	žák využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem	- magnetická síla, magnety, působení magnetu na různé látky, póly magnetu, dělení magnetu - magnetické pole, magnetické indukční čáry - magnetické pole Země, kompas - magnetické pole cívky	Z – magnetické pole Země Z – orientace podle kompasu

G2	2.1 Pohyb tělesa	• žák rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu • žák využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu tělesa	• pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný • pohyb přímočarý a křivočarý • dráha rovnoměrného pohybu • výpočet času rovnoměrného pohybu	Bi – biomechanika lidského těla
	2.2 Síly a jejich vlastnosti	• žák určí v konkrétní (jednoduché) situaci druhy sil působící na těleso • žák měří velikost působící síly • žák určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikost, směry a výslednice • žák využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích • žák aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů	• síla a její účinky • výslednice dvou sil stejných a opačných směrů • tlak, tlaková síla • gravitační síla, tíhová síla – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa • Newtonovy zákony – první, druhý (kvalitativně), třetí • třecí síla – smykové tření, ovlivňování velikosti třecí síly v praxi	
	2.3 Kapaliny a plyny	• žák využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů • žák předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní	• Pascalův zákon – hydraulická zařízení • hydrostatický tlak – souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny • atmosférický tlak – souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře • Archimédův zákon – vztlaková síla, potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách	Bi – krevní oběh, tlak krve PT – 5.7- voda
	2.4 Světelné jevy	• žák využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh • žák rozhodne ze znalosti rychlosti světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici nebo od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	• vlastnosti světla – přímočaré šíření světla, zdroje světla • rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích • stín, zatmění Slunce a Měsíce • fáze Měsíce • zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně) • zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou (kvalitativně) • rozklad bílého světla hranolem	Bi – lidské oko, princip vidění
G3	3.1 Práce a energie	• žák určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa	• práce, výkon, energie • pohybová a polohová energie	PT – 5.12 – energie PT – 5.13 – přírodní zdroje

		• žák využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem • žák využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh • žák zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých en. zdrojů z hlediska vlivu na živ. prostř.	• přeměny energie, zákon zachování energie • rovnováha na páce a pevné kladce • obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie	
	3.2 Tepelné jevy	• žák určí v jednoduchých případech teplo přijaté a odevzdané tělesem	• vnitřní energie tělesa • teplo, kalorimetrická rovnice • šíření tepla vedením, prouděním a zářením • skupenské přeměny • tání a tuhnutí • vypařování a kapalnění – hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny	PT – 5.8 – ovzduší
	3.3 Zvukové jevy	• žák rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku • žák posoudí možnost zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí	• kmitavý pohyb • vlnění • zvuk, zdroje zvuku, šíření zvuku • odraz zvuku na překážce, ozvěna • pohlcování zvuku • výška zvukového tónu	HV – princip hudebních nástrojů Bi – lidské ucho
	3.4 Elektrický proud	• žák rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí • žák využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů	• elektrický náboj • elektrický proud a jeho příčiny • tepelné účinky elektrického proudu • Ohmův zákon • elektrický odpor • výkon elektrického proudu • elektrická energie, výroba elektrické energie	
G4	4.1 Elektrodynamika	• žák využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní	• působení magnetického pole na vodič • elektromagnetická indukce • stejnosměrný elektromotor • transformátor • bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními	
	4.2 Elektrický proud v polovodičích	• žák zapojí správně polovodičovou diodu	• elektrony a díry • vliv příměsí v polovodiči • polovodičová dioda	

	4.3 Atomy a záření	• žák popíše základní děje v jádru atomu	• jádro atomu, jaderné síly • radioaktivita • jaderná energie • jaderné reakce, řetězová reakce • jaderný reaktor, jaderná elektrárna • ochrana lidí před radioaktivním zářením	Bi – ochrana před radioaktivním zářením D – vývoj jaderných zbraní za a těsně po 2. světové válce
	4.4 Astronomie	• žák objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet • žák odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností	• Slunce, sluneční soustava • kamenné planety • plynné planety • hvězdy – vznik a vývoj • galaxie, souhvězdí	